

NARODNI LIST

Glasiło narodne stranke za Štajersko.

Ishaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Graška cesta šte. 1.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglasi se računajo po 16 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

In vendar se giblje!

Letošnji velikonočni ponedeljek pomeni v kulturni zgodovini štajerskih Slovencev lep korak naprej. Zastopniki spodnještajerskega slovenskega učiteljstva, vkljub skrajno slabemu vremenu do 200, so se zbrali ta dan v Celju, da se posvetujejo o svojih stanovskih težnjah, da se porazgovore o svojih načrtih, dalje pa, da postavijo temelj sistematičnemu, enotnemu delu med štajerskimi Slovenci v kulturnem pogledu in končno, da v proslavo cesarjevega jubileja pokažejo tudi svojo moč v umetnosti petja in glasbe. Vse troje, to moramo z veseljem zabeležiti, se jim je dodobra posrečilo, in velikonočni ponedeljek 1. 1908. moramo zapisati v našo narodno zgodovino z večjimi črkami.

Pa kaj je bilo? „Zveza slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“ je imela važna posvetovanja v odsekih, nadalje je priredila ob 11. uri dopoldne svoj občni zbor, socialni odsek zveze je sklical na popoldne ob 5. uri posvetovanje glede ustanovitve zveze nepolitičnih narodnih društev, in zvečer ob 8. uri je priredilo združeno učiteljstvo lep koncert v proslavo cesarjevega jubileja. Da spregovorimo najprej o koncertu, moramo reči, da je uspel vrlo dobro. — Pevci so nastopili pod vodstvom g. Vrečerja jako sigurno, kar je bilo tem težje doseči, ker je bila le ena skupna vaja. Posebej moramo omeniti samospeve g. Schneiderja in gospice Drobničeve, dalje izborna proizvajanje g. Serajnika na gosli in gospice Schreinerjeve na glasovirju. Občinstvo, katerega je bila polna dvorana (omenjamo, da se je udeležilo koncerta častno tudi tukajšnje višje vojaštvo, 4 majorji in 4 stotniki), je vedelo dati vrlim pevcem in glasbenikom zaslužen pohvalo.

S tem pa prehajamo k onemu delu učiteljskega praznika, ki je pa bil vendar velik dan dela, ki je za nas kot politike večjega pomena: k zborovanjem. Bila so vseskozi resna in stvarna. Od obeh zborovanj, i zvezinega i odsekovega, smo dobili utis, da je slovensko štajersko učiteljstvo nastopilo novo, morda v enem ali drugem vprašanju še nejasno pot; vendar so že jasni glavni obrisi poti, po kateri hoče korakati naše vrlo učiteljstvo. V „Zvezi“ se je nedavno temu zvršil preobrat, nov odbor je prišel na krmilo, kakor se nam zdi danes, energičen in poln volje do dela. In letošnji velikonočni ponedeljek, sopraznik vstajenja, naj bi pomenil — kakor je povdarjal na občnem zboru „Zveze“ njen predsednik gosp. Fr. Kocbek — vstajenja dan tudi učiteljstva; to je pa mogoče le — je povdarjal, če se združi vse učiteljstvo, posebno danes, ko se mu izpodkopava od gotove strani ves ugled.

Dal Bog, da bi to bilo!

Zdi se nam, da si je postavilo učiteljstvo štiri glavne stebre, na katere hoče zidati svoje delo, in to so: 1. stanovska skupnost, tesna organizacija, 2. vedno izpopolnjevanje samega sebe v duševnem pogledu, 3. pravilna vzgoja mladine v šoliponačelih zdravega vzgojeslovja, vzgajanje mladine k samostojnosti in 4. sistematično, enotno kulturno delo med narodom, ter v tem oziru skupno postopanje z ostalo inteligenco in s slov. visokošolskim dijaštvom.

Trdni so ti stebri in jaki. Stanovska skupnost daje posamezniku vedno novih sil v po-

drobnem delu, ker čuti, da ni sam, ampak ima za seboj celo četo tovarišev. Izpopolnjevanje samega sebe, svojih znanosti, vedno bistrenje duha z vedno novo duševno hrano daje posamezniku vedno novo duševno prožnost, ter vedno več volje in energije do dela. Vzgoja narodne mladine k samostojnosti, k samostojnemu, samoraslemu in samoniklemu mišljenju in delovanju, mora končno tudi naše ljudstvo usposobiti za odločen odpor proti onim izkoriščujočim ga demagogom, ki ga danes, nesamostojnega in neukega, begajo s svojimi frazami ter mu zapovedujejo slepo vero v vsako njihovo besedo. Priti mora do tega, ako se bode vzgoja naše mladine vršila po vseh naših šolah vsaj deloma po načelih, katera je razvijal na občnem zboru zveze v svojem krasnem predavanju „vzgojimo mislece!“ g. nadučitelj Černež iz Griž. Z večšo roko je pokazal na žalostne posledice one vzgoje, ki ne zna v mladini vzbujati duha samostojnosti, ampak le slep rešpekt, slepo vero v tisto, kar se mu pove od predpostavljanih. „Ni dovolj“, pravi, „da otrok zna: ta stvar je taka in taka; otrok mora vedeti tudi, zakaj je stvar taka. Otroci morajo imeti jasne pojme, ki so podlaga sodbi; navaditi se morajo dobro, premišljeno in samostojno soditi; tudi učiteljevo sodbo naj nčenec samostojno sodi.“ In dalje: „Učitelj mora stremeti pri otrocih za zaupanjem, ki izvira iz prepričanja. Le tako zaupanje je moralno.“ „Otrok, ki se ni navadil v šoli samostojno misliti, bo, ko stopi v življenje, slepo veroval tudi najzagrizenejšemu sovražniku šole. Gledati moramo, da se nam mladina po šoli ne odtuja.“

„Očitelo se mi bo morda: z odkrivanjem puste resnice izgine iz šole vsa poezija! A rečem vam: srčne, čuvstvene olike ni brez olike razuma.“

„Mišljenje ne nasprotuje pravi čisti veri. Mišljenje je narodu najkrepkejša opora v boju za obstanek. Misleč narod bo končno tudi pravičen vsem stanovom, pravičnejši tudi nam učiteljem. Če ovržete tudi način in sredstva, načelo naj ostane: vzgojimo mislece!“

Podali smo nekoliko značilnih stavkov iz globoko premišljenega in široko zasnovanega predavanja g. Černeja. Da misli in čuti isto velik del našega učiteljstva, je kazalo živahno, mestoma burno pritrjevanje med govorom in ob koncu govora.

Velezanimivo je bilo tudi predavanje gosp. dr. Ilešiča iz Ljubljane o prvih nastankih slovenske šole 1. 1848 in o prvih učiteljskih skupščinah. Čudovito zna ta mož iz davne preteklosti pričarati dogodke, mimo katerih nas eden gre popolnoma hladno. V živih slikah nam je pokazal prve sestanke slov. učiteljstva v Ptuj, v Slivnici, v Vidmu 1. 1848 in 1849 in prve znake vzbujajoče se narodne zavesti med takratnim učiteljstvom, katera je pa kmalo na to pod Bachovim absolutizmom zopet za dolgo časa zaspala.

K občnemu zboru zveze imamo še pripomniti, da so se ga udeležili poleg mnogih drugih gg. ravnatelj Schreiner iz Maribora, profesor Lavtar od istotam, Dimnik, Jelenc in poslanec Gangl iz Ljubljane, prof. dr. Ilešič od istotam, župan dr. Romih iz Krškega, člani izvrševalnega odbora narodne stranke in drugi. Vse je toplo pozdravil predsednik g. Kocbek.

Za pozdrav s. mu je zahvalil g. Schreiner, ki je med drugim govoril o veliki važnosti „Slovenske šolske matice“, ter povdarjal, da, če je

pričakovati v današnjih tužnih časih še sploh boljše bodočnosti za naš narod, jo je pričakovati le od ljudske šole. Kdor dela za napredek, pravi, dela najlepše za svoj narod.

Govorili so še in pozdravili skupščino gg. Jelenc v imenu „Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev“, E. Gangl kot deželni poslanec kranjski, in dr. Kukovec v imenu izvrševalnega odbora narodne stranke. Ta je posebej povdarjal, da naše ljudstvo samo ob sebi ni nasprotno šoli, da je postalo to po nekod vsled tujih vplivov; sovraštvo zoper šolo se mu je umetno vcepilo. Naša naloga je, da to ljuliko izpulimo. Šola v političnih borbah ni popularno geslo; a mi ne iščemo popularnosti, pač pa zastopamo povsod dobro stvar. Z veseljem je opazovati, da sovraštvo do šole prenehava tam, kjer se širi kultura. Naš namen je, ugled šole utrditi, in jasno je, da ne iz strankarskih ozirov, ampak ker smatramo šolo za podlago narodnega napredka. Z veseljem smo opazili tudi — pravi — da se je povdarjal danes odločno narodni moment. Če pri Nemcih celo c. kr. uradniki priznavajo svoj narodni značaj, še nemški sodniki po Češkem nastopajo odločno za politične pridobitve nemštva, celo v nasprotju z obstoječimi zakoni, in če zastopnik vlade v parlamentu izjavi, da zoper to nič ne more storiti, veljajo naj te slednje besede gotovo tudi za učiteljstvo. Zanje ni nikakega povelja, da ne bi smelo vzgajati dece v narodnem duhu; vemo, da se še danes to godi, vemo, da imate raditega marsikatero bridkost; vidimo vaše težavno stališče posebno tam, kjer so krajni in okrajni šolski sveti nemški. Narodna vzgoja ni prazna fraza, ampak pomeni gojitev vsega, kar naš slovenski značaj zahteva. Želi končno, da postane učiteljska organizacija krepka in plodovita.

Ob 5. uri popoldne se je po poprejšnjem posvetovanju v dotičnih odsekih otvorilo pod predsedstvom g. nadučitelja A. Peseka, znanega pisatelja, javno zborovanje, na katerem se je razpravljalo o ustanovitvi zveze vseh nepolitičnih narodnih društev na štajerskem in koroškem. Po temeljitem razgovoru, v katerega so posegli poleg predsednika Peseka v imenu narodno-radikalnega dijaštva g. jurist Kramar, v imenu narodno-naprednega dijaštva g. Mirko Hrašovec, dalje gosp. nadučitelj Gradišnik, g. urednik Lešničar in gosp. dr. Kukovec, se je izvolil pripravljalni odbor, obstoječ iz gg. Peseka, Kramarja, Šmida, Šegula in Lešničarja, kateremu se je naročilo vložiti v potrjenje pravila, ki so se obenem odobrila. Po tem važnem dejstvu se izrazimo danes le kratko, povdarjajoč, da je ta ustanovitev bila že dolgo pripravljena in da bode za štajerske in koroške Slovence največjega pomena.

Pripomnimo obenem, da gre največja zasluga za uspeh prireditve o priliki občnega zbora zveze predsedniku g. Kocbeku in tajniku g. Šijancu.

Velikonočni ponedeljek pomeni ne le za organizacijo slovenskega učiteljstva na štajerskem, ampak vsled sijajnega uspeha vseh gori imenovanih prireditvev tudi splošno za štajerske Slovence velik napredek v kulturnem in narodnem oziru, in mi našemu učiteljstvu moramo na krasnem uspehu le iz srca čestitati.

Darujte za „Narodni sklad“!

Slovenska kmetijska družba v Ljubljani.

Stanovska organizacija in gospodarska medsebojna podpora mora kakor v zadnjem času tako tudi v bližnji bodočnosti biti cilj naše kmetijske ali agrarne politike. Močna stanovska organizacija, združenje vseh kmetov, malih in večjih, v veliko skupnost, je neizogibna stanovska potreba v obrambo kmečkih koristij. Prodrlo je že tudi med nami po zaslugi narodne stranke načelo, da se mora kmet sam za svoj obstoj pobrigati ter sam iz svoje moči iskati pota v varstvo in pospeševanje svojih koristij. Nešteto krat smo povdarjali na najrazličnejših shodih samopomoč kot najvažnejše in prvo sredstvo k povzdigi kmetijstva ter smo skušali vcepiti slovenskemu kmetu stanovski ponos in vero v lastno moč, katere še dosedaj slab čas ni zatrl.

Slovenski kmetovalec je že prišel do prepričanja, da je v lastni sili in v medsebojni tesni stanovski organizaciji iskati ključ za lepšo bodočnost.

Resnica je, da je stanovska organizacija v prvi vrsti gospodarskim koristim namenjena. — Ravnotako je pa tudi resnica, da se ta stanovska organizacija še sedaj osredotočuje po posameznih narodnostih in da se kmečke organizacije vedno bolj narodnostno druga od druge ločijo.

Ta ločitev je tako dolgo, dokler vlada v gospodarskih odnošajih med posameznimi narodnostnimi organizacijami sporazumljenje, nekaj dobrega in zaželenega. Kajti le istorodec čuti s svojim sotrpinom, z drugimi besedami — le Slovenec mora in more Slovencu pomagati. Čisto naravno! Kmetje istega rodu se medsebojno jezikovno razumejo, živijo primeroma v enakih odnošajih ter poznajo svoje potrebe najbolj. Tudi se vsled svoje jezikovne enotnosti o svojih politično gospodarskih težnjah najlažje sporazumejo.

Sedaj, ko se je v stanovski kmečki organizaciji po vseh obmejnih deželah, na Štajerskem, Koroškem in Primorskem začelo živahno gibanje, sedaj ko se oglašajo tudi na Štajerskem in Koroškem klici po lastni slovenski kmetijski družbi, zdi se mi čas in ugodna prilika, javno sprožiti misel o skupni slovenski kmetijski družbi s sedežem v Ljubljani.

Ako bi se osnovala posebne slovenske kmetijske družbe na Štajerskem in Koroškem, bilo bi to naši kmečki stvari le v kvar in ne v korist. Kajti take kmetijske družbe bi bile po svoji naravi le majhne in bi male vedno ostale. Razpolagale bi dejanski vedno le z malimi sredstvi, tudi državne podpore bi ne mogle biti izdatne, ker bi morala država v poedini kronovini, n. pr. na Štajerskem ali Koroškem, podpirati dve kmetijski družbi, nemško in slovensko, od katerih bi slovenska pri obstoječih razmerah bila vedno pastorka.

Stanovska organizacija mora biti velika, močna in trdna, ker le takrat izda njen glas. — Ako bi bilo nebroj malih kmetijskih družb, cepili bi se glasovi in merodajni krogi bi na take organizacije ne polagali nikdar tolikega pomena in bi te posamezne družbe ne imele na gospodarsko politiko in zakonodajstvo nikdar tolikega vpliva, kakor mogočna enotna organizacija vseh istorodcev, vseh Slovencev.

Tudi v gospodarskem oziru bi nudila enotna velika skupna organizacija, samo ena velika slovenska kmetijska družba svojim podružnicam in svojim udom, kakor morejo to storiti male in razcepljene pokrajinske kmetijske družbe. — Nakup kmetijskih potrebščin v velikem je mnogo cenejši in mnogo lažji, — nabava in razpečevanje mnogo enostavnejše. Industrija se iz teh ozirov združuje v karte, kmetijstvo bi pa tako gospodarsko enoto zametovalo?

V tujih državah, posebno na Nemškem so uvideli važnost skupne organizacije kmetovalcev v velikih enotnih kmetijskih družbah. Mogočna kmetijska družba nemška je ne le velik in odločujoč činitelj v agrarni politiki, ona je mogočen pospeševatelj gospodarskih koristij nemških kmetovalcev in neizmerno koristi z razstavami, skupščinami itd.

V Avstriji se začne snovati nemško-avstrijska kmetijska družba. Slišijo se klici po taki skupni in enotni organizaciji nemških poljedelcev in glasovi ne bodo ostali brez odmeva.

In mi po kronovinah razdeljeni, in v vsaki kronovini za sebe preslabi slovenski kmetovalci bi se ne združili v enako skupino, ki bi nam donášala v obrambi kmečkih interesov največje koristi?

Pot, po kateri bi se to dalo doseči, ni težka in je po naravi začrtana. — Snujejo naj se na Štajerskem in Koroškem podružnice deželnih kmetijskih družb ter se naj skušajo notranje urediti in ojačiti. — Kranjska kmetijska družba naj spremeni svoja pravila v slovensko kmetijsko družbo z delokrogom po vseh kronovinah, kjer bivajo Slovenci, če bi pa ta kmetijska družba ne mogla se do takega radikalnega koraka povspeti iz malenkostnih ozirov, naj se osnuje nova slovenska kmetijska družba v Ljubljani, kateri bi se dale sčasoma priklopiti ne samo podružnice sedanje c. kr. kmet. družbe kranjske, ampak tudi slov. kmetijska družba na Goriškem, istrska slovenska kmetijska društva ter slov. kmet. podružnice na Štajerskem in Koroškem. — Tako bi v enem letu lahko dosegli enotno slovensko kmetijsko družbo kot zastopnico vseh slovenskih kmetovalcev.

Ne rečem, da je ta pot edina, tudi ne trdim, da bi se na drug način enotna organizacija ne dala doseči. — Pravim pa z vso odločnostjo:

Slovenska kmetijska družba, v kateri bodo organizirani vsi zavedni

slovenski kmetovalci, je nujna in neodložljiva potreba in slovenski agrarci moramo iskati in najti pota in sredstva, da se ta enotna organizacija v bližnji bodočnosti ustvari.

Dr. A. Božič.

Iz političnega sveta.

V Bosni in Hercegovini izdajo vsako leto za orožnike 3 milijone 775.200 kron. za ljudsko šolstvo, torej za izobrazbo pa 671.270 K.

Jezikovni zakon in vlada. Iz vladnih krogov prihaja vest, da skliče Beck takoj sedaj po Veliki noči ministerski svet ter mu predloži načrt jezikovnega načrta. Smo radovedni!

Prevrat na Kreti? Iz Kataneje javljajo, da namerava bivši guverner princ Juri uprizoriti na Kreti državni prevrat in proglasiti sebe za vladarja. V posameznih krajih mu je baje ljudstvo že priseglo zvestobo.

Shod čeških mest. Praški župan dr. Groš ustanovi ligo čeških, oziroma slovanskih mest, ki bo naperjena proti shodu avstrijskih mest. Ustanovni shod bo 29. septembra. Čehi pričakujejo, da se jim pridružio tudi Poljaki, Slovenci in Hrvatje, in da se poljska, slovenska in hrvaška mesta ne udeleže shoda avstrijskih mest.

Socijalno-politični oddelek v trgovinskem ministerstvu se v kratkem osnuje. Baviti se bo imel s posredovanjem dela, z normalnim delav. časom, z izseljevanjem, z obrtnim zdravstvom in nekaterimi drugimi zadevami. Vodja oddelka je dr. Viktor Mataja.

Nova postava za kmetijstvo. Dne 25. t. m. začnejo na Dunaju v pravosodnem ministerstvu predposvetovanja o neki novi za kmetijstvo pomembni postavi glede organizacij kmetijskih strokovnih zadrug.

Državni jezikovni zakon. V zadnjem zasedanju državnega zbora so vložili maloruski poslanci predlog, kako bi se jezikovno vprašanje po celi državi enotno rešilo. Predlog je vseboval zahteve, ki se po večini strinjajo s tozadevnimi zahtevami Slovencev. Kakor zadnji listi poročajo, pa so Poljaki proti temu, da bi se tak jezikovni zakon za celo državo napravil. Poljski plemiči niso nikakoli Slovani.

Socijaldemokratska stranka na Ogrskem je imela dne 19. t. m. v Pešti strankarski zbor, na katerem je sklenila resolucijo, v kateri zahteva od vlade, da takoj stori vse potrebno za uvedbo

LISTEK.

„Slepa ljubezen“.

Ljudska igra s petjem v petih dejanjih. Spisal Ant. Pesek.

Bogat kmet Lovrič, ki je ponosen na svoje premoženje in tudi nekoliko bahat, ima sina edinca, Frančka. In temu sinčku se je pač godilo tako, kakor se splošno godi edinčkom. Oče in mati — posebno še pa mati — sta ga razvajala in „crkljala“, kolikor sta mogla. V njem nista videla dečka z vsemi dobrimi in slabimi lastnostmi, ampak samo svojega ljubljence. Prevelika ljubezen do njega ju je tako zaslepila, da nista opazila prav nobenih napak na njem. Ako ju je kdo drugi opozoril na razposajenega in izprijenega paglavca, sta mu zamerila in vsako početje otroka sta vedela opravičiti in omiliti.

Pod takimi razmerami je hitro pognal plevel v cvetje. Franček je nagajal, komur je mogel. Šolarjem, poslom, otrokom in odraslim. Pri tem mu je pomagal izprijen tovariš Jožek, ki je pozneje našel varno zavetje v ječi, ko je komaj zapustil šolo. Franček pa še ni bil popolnoma izprijen. Še je imel v sebi iskrico dobrega, ki bi se oživila in zagorela, ko bi bil v pravih rokah. Na vplivanje učitelja se hoče poboljšati. Predno pa stopi na novo pot, hoče še obračunati z dvema šolarjema, ki sta mu bila nekoč prisolila par gorkih po vsej pravici. Maščevati se hoče.

Ko potem zagleda stati enega izmed obeh svojih sovražnikov pri prelazu, hiti, da bi ga dobil v pest. V naglici pa se izpotakne na prelazu, da

pade z glavo na blizu stoječi kameniti mejnik ter si prebije glavo. Takojšnjega izkrvavljenja in smrti ga reši njegov sovražnik in prejšnja Lovričeva dekla, ki jo je pognala Lovričeva od hiše samo radi par besedi, s katerimi je pokazala na veliko izprijenost sinčka-edinčka.

Bolnega izprijenca pride obiskat tudi učitelj, četudi je bil Lovrič jako grdo nastopil pred par dnevi napram njemu. — Fant je bil namreč zaprt, in v šolo se je prišel kregat Lovrič in se je pač tako grdo obnašal, kakor se more samo tak kmet, ki je za duhom časa zaostal in ki ne more biti na drugo ponosen, nego na svoje bogastvo. Tudi iz hiše odpodena dekla se je zopet vrnila ter stregla malemu bolniku, ki ima sicer zdravniško pomoč, a je le malo upanja, da bi okrevljal.

Vse kaže na bolje, oče in mati izprevidita svojo prejšnjo napako — slepo ljubezen. Hočeta jo popraviti. Deček sam je popolnoma predrugačen. Dekla namerava ostati še nadalje pri hiši. Lepo, prijetno in dobro življenje se bo pričelo, samo, Bog naj reši sinčka. In vendar nas prese- neča konec, ki je tako zaslužen in opravičen.

„Kakšen konec?“ vprašate. Tega Vam ne povem, ampak rečem: „Čitajte!“ Knjižica res zasluži, da se razširi in pride v roke posebno še priprostemu ljudstvu, ki more obroditi dosti dobrega sadu. S pridom in zanimanjem pa jo bo čital tudi izobraženec, če je količkaj prijatelj knjige in svojega — naroda.

Delo samoobsebi je sicer tendenčno. Včasih se skoraj še preveč pokaže „kam pes taco moli“, da rabim ta ne posebno lep, a dober izraz. — Vendar je v celoti ves namen lepo zaviti v res-

nične dogodke iz kmečkega in otroškega življenja. Ti otroci! Kako zanimivi so njihovi razgovori, kadar so sami! Vsak oče in mati bosta z veseljem čitala te prizore.

Gospodu pisatelju se vidi, da živi med narodom in ga zvesto opazuje. Saj drugače bi ne mogel tako dobro pogoditi teh značajev, kakor so v resnici. Poglejte katerega hočete, vsak je vam znanec. Videli ste že med nami bahatega Lovriča, ki misli, da mu bode samo bogastvo pridobilo ugled in veljavo, četudi nima mnogo v glavi. Poznate že mehko mater, katero prevelika ljubezen do otroka res oslepi. (Razgovor z možem, ko gladi ona perilo za Frančka!) Veseli hlapec Janez je tip pravega našega hlapca, ki si žvižga in poje, poje in žvižga. Vendar delaven in pošten. Da bi bilo le še mnogo takih hlapcev. — Dekla, šolska sluginja, otroci in drugi, vsi so nam domači, vsi živijo med nami, samo da imajo druga imena.

Brezdvoma se bode dala igra tudi vprizoriti na odrih naših bralnih društev in čitalnic. Meni se sicer zdi nekako preveč pesmic vmes, a pri vprizoritvi se lahko skrajšajo oziroma tudi izpuste. Ako se izpustita hlapec Janez in dekla Mimika (ter še nekaj drugih prizorov, se bo še lahko igra vprizorila z otroci na šolskih odrih. Pri vprizoritvi bode treba tudi izpremeniti nekaj drugih malenkosti, vsled katerih ne bode igra prav nič izgnbila. Grajski se ne bodo peljali, ampak šli bodo peš. Tudi par prav tendenčnih stavkov se lahko izpusti. Saj govori dejanje samo dovolj glasno.

Knjižica se dobiva samo pri g. pisatelju v Narapljah pri Ptujski gori za malenkostno ceno 1 krono. —ski.

splošne in enake volilne pravice, ter izjavlja, da bo v slučaju, če bi vlada ne predložila načrta za splošno volilno pravico, proklamirala stranka splošni štrajk.

Nova sibirski železnica. Sibirski železnica vozi od postaje Mandžurija naprej po severni Mandžuriji do ruske trdnjave Vladivostok ob Tihem oceanu, torej po kitajskih tleh. Po rusko-japonski vojni bi ta proga v slučaju vojske s Kitajem in Japonijo bila zaprta za rusko armado. Vlada je torej predložila dumi zakon, s katerim se pooblašča, da na ruskih tleh ob reki Amur zgradi železnico do Vladivostoka. Proga je 2000 kilometrov dolga, bo stala 300 mil. rubljev in bo v treh letih dodelana. Duma je sprejela predlog z veliko večino, proti so bili le socialni demokrati in socialni revolucionarji, ki sploh oponirajo vsakemu vladnemu predlogu. Po zgradbi te železnice bodo kmalu vsi ob Amuru ležeči kraji, dozdej le malo obljubljeni, zasejani od ruskih priseljencev, katerih je lani šlo v Sibirijo nad pol milijona. letos pa vsaki teden po 20 do 25 tisoč.

Björnson o bodočnosti Slovanov. Urednik madžarskega „Pester Lloyd“ je imel v Rimu razgovor s slavnim norveškim pesnikom, Björnsterne Björnsonom, ki je rekel, da se Madžari le smešijo, ako hočejo pobijati panslavizem. Panslavizem gre svojo pot, in blazno bi bilo, se temu zoperstavljati. Na vprašanje, ali veruje na veliko slovensko državo, je odgovoril Björnson: „Da, verujem. Seveda taka država ne more nastati danes ali jutri. Toda pomislite le na boje Nemcev in Italijanov za svojo edinstveno državo. Povsod mora končno prodreti narodnostna ideja. Veliko vprašanje bodočnosti je le, ali se bodo Slovani in Germani mogli mirno sporazumeti ali ne. V prvi vrsti je treba napraviti mir v Avstriji. Najbolj sovražim prusko politiko proti Poljakom. Človek, ki ga najbolj sovražim, je nemški kancler Bülow, ta jeguljasti politik z omejenim pogledom na bodočnost. On misli, da mora ohraniti germanstvu par pedi zemlje in zato se igra z bodočnostjo. Brezuspšen trud, proti slovanstvu se ni mogoče bojevati z nasilstvom. Sicer pa Prusija niti ne pride v poštev, temveč bo morala iti zraven. Vozel je in ostane Avstrija. Avstrija bo morala pri sporazumljenju sprejeti vodilno vlogo.“

Štajerske novice.

Ubogi dr. Korošec! „Slov. Gospodar“ prav rad očita političnim nasprotnikom bogastvo. Zato smo zadnjič podali račun o dohodkih, ktere ima vodja duhovniške stranke dr. Korošec. Zračunali smo, da dobi na leto okoli 15.000 K. „Sl. Gosp.“ pa pravi, da dr. Korošec ne dobi toliko, ampak komaj ubogo polovico tega zneska, torej 7.500 K. Izračunimo koliko to znaša na dan — 20 K, reci dvajset kron, po lastnem računu „Slov. Gospodarja“. V resnici je več, kajti „Slov. Gosp.“ niti ne taji, da dobiva dr. Korošec kot nadzornik „Gospodarjevih“ hujskarij še povrh na leto 2400 K. Kako delo opravlja dr. Korošec? Ali kmetuje, ali kupčuje, ali upravlja kako težavno faro? Nič! Dr. Korošec si s svojim delom še pet krajcarjev v svojem življenju ni zaslužil. Sama hujskarija mu nese torej po lastnem računu „Slov. Gospodarja“ na dan 20 K (dvajset kron!), v resnici pa mnogo več. To si treba zapomniti, če bode dr. Korošec spet očital bogastvo ljudem, ki tudi kaj delajo in se trudijo in imajo rodbine. Povrh je pa znano, da ves denar porabi dr. Korošec le za sebe in za klerikalno hujskarijo. O poslancih dr. Ploju in Robleku je bilo čitati, koliko sta darovala društvom in ubožcem. Ali ste o dr. Korošcu pri njegovih dohodkih 20 K na dan to že slišali?

Iz „Slov. Gospodarja“. Zadnji „Slov. Gosp.“ je v marsikaterem dopisu zanimiv v zavijanju resnice. 1. Dotaknil se je našega poročila o razstavi štajerskih vin na Koroškem. Očitati smo prirediteljem, da so Korošce farbali, ko so bobnali, da razstavijo vina štajerske vinogradniške zadruge, v resnici pa ni bilo na razstavi zastopane niti ene zadruge. „Gospodar“ se dela zelo jeznega, vendar si pa niti zdaj ne upa trditi, da je bila v Celovcu na vinski razstavi udeležena kaka štajerska vinogradniška zadruha. 2. Nadalje je „Gospodar“ hud na „Domovino“ in na nas, ker smo pravočasno razkrili klerikalne spletke, da hočejo šolo za dečke spraviti v neprimerno poslopje šolskih sester, katerim samim to poslopje ne prija več, nadalje pa hočejo pripraviti Slo-

vence ob javno šolo za deklice, katero smo Slovenci doslej zmiraj složno zahtevali. Da bi to ne bil namen g. Goriška in tovarišev, „Gospodar“ niti ne taji. Iz tega se pa najbolj vidi hinavstvo njegovega ogorčenja. 3. „Gospodar“ pravi, da dr. Korošec ni več prefekt dijaškega semenišča, ne pove pa, ali je res ali ne, da ima dr. Korošec kljub temu v semenišču prosto pijačo, hrano in stanovanje in tudi s prefekturo prej spojene dohodke. Modro! 4. Ker je kmečka zveza v očeh razsodnih kmetov postala prazna beseda, ker še nikakega uspeha nima zaznamovati, objavlja zdaj „Gospodar“ dva navdušujoča članka, pod katera podpiše poslanca Roškarja in Piška, ki pa teh člankov vsaj v objavljeni obliki gotovo sploh nista spisala. V člankih ni najti nobenega zdravega navodila, kaj naj kmetje storijo, da bode jim boljše. „Gospodar“ jim le svetuje, naj se združijo. Kako? In na kak način bode združenje pomagalo? Kaj naj kmetje združeno delajo? O tem „Slov. Gosp.“ molči.

Dr. Korošec noče biti politični bratec dr. Žitnika. Čudno! Ko se je ustanovil „slovenski klub“, v katerem sedita dr. Korošec in dr. Žitnik, je govoril in pisal dr. Korošec, da morejo in smejo biti v tem klubu poslanci enotnih načel. To je vendar politično bratimstvo, kaj ne? Morda je dr. Korošca sram, da sedi skupaj s človekom, ki je proti slovenskim gimnazijam v proračunskem ouseku govoril? Nas bi to le veselilo, ko bi na drugi strani dr. Korošec zopet drzno ne zavijal in zagovarjal svojega „bratca“ dr. Žitnika. Pravi namreč, da se je narodna stranka prva zavzela za pouk nemščine! Pa kako? Narodna stranka pravi, naj se poučuje nemščina kot predmet na slovenskih šolah od slovenskih učiteljev, ki imajo deco vzgajati v narodnem duhu. Dr. Žitnik pa se je izrekel jasno in odločno proti samoslovenskim gimnazijam, t. j. proti gimnazijam, na katerih bi se učili vsi predmeti v slov. jeziku, le nemščina kot predmet v nemškem. Gospodine pater Korošec, to je velik razloček. Ne zavijajte, gospodje pri „Gospodarju“, in ne lažite, saj veste, koliko „bremen“ so naložile laži in obrekovanja Vašemu bivšemu „odgovornemu“, bremena, ki ga še zdaj tišče, da milo prosi milosti!!

Narodna založba. Iz srca nas veseli, da naši somišljeniki razumejo pomen narodne založbe. Zadnje dni smo dobili lepo število pristopnih izjav. Izmed zadrug sta doslej pristopili dve z deleži po 100 K, in sicer 1 štajerska in 1 kranjska. Prepričani smo, da bodo sledile tudi druge. Izmed posameznikov imamo doslej zaznamovati 1 združnika z vplačanimi deleži za znesek 1400 K, 1 združnik je vplačal 1000 K, 2 združnika po 500 K in nekaterniki po 100 K. Pogrešamo sicer še marsikoga, ki bi mogel pristopiti z lepim zneskom, pa prepričani smo, da se pridruži še marsikdo. Letos za cesarjev jubilej zavodi in posamezniki določujejo često naravnost nesmiselno znatne prispevke. Najlepši jubilejni namen je gotovo ojačenje narodne založbe, ki ima zagotoviti naši poljudni književnosti in našemu narodnemu časopisju trdno podlago. Klerikalnim časopisom daje „Pijevo društvo“ desetisoč podpore, tudi „Slovenski Gospodar“ dobiva od „Pijevega društva“ podporo, mi smo nakazani le na sebe. Zato bode vsakdo razumel, da je naše stremljenje za utrditev narodne založbe le nesebično, ker le hočemo, da se z združenimi močmi tudi narodni tisk ne le vzdrži, ampak okrepi. Narodnjaki, pristopajte k narodni založbi!

Katoliške vžigalice. Klerikalci so hoteli pod lažnivo pretvezo, da prodajajo svoje vžigalice „v korist obmejnim Slovincem“, čim več dobička pobasati v svoje žepe v svoje politične namene. Kar sami, to se pravi njihova krščansko (!) socialna (!) zveza je začela prodajati vžigalice. Ker pa kljub temu, da je danes klerikalizem v Avstriji na konju, vendar tudi še za naše klerikalce veljajo vsaj nekatere postave, tako tudi ona glede dovoljenja za izvrševanje obrti, zato je obrtna oblast prepovedala kršč. soc. zvezi nadaljno prodajanje vžigalic. Klerikalci si bodo morali dobiti zato posebnega trgovca, ki bo prevzel prodajanje. Seveda potem ne bo ves dobiček lezel v njihove žepe. Kakšna škoda!

Nov zadrugi zakon se pripravlja. Ta zakon hoče na eni strani za zadruge določiti mnogo strožje predpise zlasti glede odgovornosti načelstev, na drugi strani pa hoče moč združnikov zednačiti, tako da bi pri glasovanju noben združnik ne imel več nego eden glas. Dvomimo, ali bode slednja določba primerna in združništvu

koristna! Dvomimo pa tudi, ali bode ta predlog postal zakon.

15.000 kron Judeževga denarja je dal nemški šulferajn nemški šoli v Hrastniku. Ta šulferajn, ki zasaja svoje kremplje v naše slovensko meso, je dobil mastno podporo tudi od dunajske občine, kjer vlada znani dr. Lueger, bog naših klerikalcev!

Stebri celjskega nemštva se nevarno majejo. Puntati so se začeli proti magistratu celjski mesarji zaradi škandaloznih razmer v mestni klavnici. Groze s pritožbo na namestnijo itd. Če pojde tako naprej, bodo razni nemški „voditelji“ v Celju kmalu osamljeni. Pa seveda! Ob neki lepi priliki bodo dali „rebelom“ par bonbončkov, in povrne se stara ljubezen.

Javni gospodarski shod v Arclinu pri Vojniku se vrši dne 26. aprila t. l. ob 3. uri pop. v prostorih župana g. Vrečka. Govorilo se bo o mnogih gospodarskih, v prvi vrsti o cestnih zadevah. — Kmetje iz okoliša, pridite mnogobrojno!

Poučni tečaj o varstvu rastlinstva priredi dne 5. maja v Rogaški Slatini c. kr. kmetijska družba za Štajersko Poljedelsko ministerstvo je dalo za to podpore 300 kron.

Tečaj za gojitev zelenjadi se vrši na deželni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru od 11. do vstevši 13. maja. Tečaja se more udeležiti 30 ljudi.

Prememba posesti. Slišimo, da je prodana grajščina Jakoba Janiča Freienberg pri Celju 2 goriškima Slovincema.

Prestop iz katoliške cerkve. Govori se, da je v Žalcu nekdo izstopil iz katoliške cerkve, ker je bil preganjan zaradi malenkostne kritike tamšnjega politikujočega župnika celo — iz stališča motenja vere. Če je to res, izprevidimo na tem slučaju žalosten sad duhovniške politike in izražamo le željo, da ta slučaj ostane osamljen.

Sevnica. Posestvo g. Ivana Starkla staršega, gostilničarja tukaj, je kupil učitelj gosp. Jakob Vrečko iz Šoštanja.

Železniška proga Zidanimost—Zagreb. Zveza na tej železnici doslej ni bila prav nič ugodna. Zdaj se upeljata dva nova osebna vlaka; eden bo šel iz Zagreba zvečer in bo imel v Zidanem mostu zvezo na jug in sever. Ob 11. zvečer bo šel ta vlak iz Zidanega mosta nazaj v Zagreb. Baje se pa opusti večerni mešanec.

Upravitelj Smartschan celjske deželne bolnišnice, znan po raznih ljubezenskih zgodbicah ter seveda tudi kot hud German, je vendar premeščen in sicer v isti lastnosti v Rottenmann na Zgornjem Štajerskem. Žal da pride na njegovo mesto še hujši German Temmerl, svoj čas upravnik deželne hiralnice v Vojniku.

Okrajni glavar Ervin Prah pl. Thalfeld v Ptuj je umrl nagle smrti v soboto 18. t. m., star 48 let. Glavar je bil šele par mesecev. Svoje premoženje je zapustil graški mestni občini. Bil je proti Slovincem še precej pravičen, dasi smo ga morali včas tudi ostro prijeti.

V Št. Petru v Sav. dol. je umrl najstarejši človek v občini, 97letni Ivan Ušen.

Zopet nesreča v vodnjaku. V Drbetincih pri Ptuj je Adolf Petek popravljaval vodnjak. 19letni Alojz Sirk, kočarjev sin, mu je zgoraj pomagal. Pri tem mu zdrkne deska v vodnjak in prileti Petku naravnost na glavo. Petek je umrl. Sirk je bil obsojen na 5 dni zavora.

Oba velikonočna praznika je skoro po vseh planinskih deželah močno snežilo. Na Tirolskem je padlo ponekod pol metra snegu.

Kje ste, domačini? Krajni šolski svet v Zidanem mostu, katerega voli občinski zastop slovenske občine Loka, je volil za načelnika g. Huberta Skalaka, restavraterja na južnem kolodvoru v Zidanem mostu, ker je prejšnji načelnik odložil svoje mesto. Kje si, slovenska zavednost?

Poročila se je gca Zinca Schmidlechnerjeva, dozdej učiteljica pri Sv. Antonu v Slov. Gor., z g. Vekoslavom From, učiteljem pri Sv. Benediktu v Slov. Gor.

Hrastnik. Pretekli teden se je premestil iz Dola učitelj Karol Drogenik v Šmarjeto. Še predno je prišel tja, se je že govorilo, da tam, župnik in kmečki zvezarji ne marajo nobenega učitelja, ampak same učiteljice, češ da učiteljice niso tako hudo liberalne. Gospod župnik, le potolažite se in informirajte se pri dolskih Vaših bratih, dobili boste gotovo veselo sporočilo.

Iz Gornje Radgone. Pri velikonočnem streljanju si je s staro pištolo obstrelil dva prsta posestnikov sin I. Žizek iz Melov pri Radgoni. Odpeljali so ga v bolnišnico.

V državno oskrbo je hotel priti 38 letni oženjeni Ivan Brunčko iz Janževega vrha (mari-borski okraj). Bil je tesar. Vsled težke poškodbe ni mogel več izvrševati svojega poklica. Nastanil se je v Zgornji Vižingi in je prosil domačo občino Janževi vrh za podporo. Ta mu je ponudila prosto stanovanje in hrano menjaje pri raznih občanarjih. Brunčko s ponudbo ni bil zadovoljen in je vložil pritožbo. Skoro nato je pisal županu Urannu, češ da se bo maščeval nad celo občino; da pride v državno oskrbo, bo občino zažgal. — Vsled te grožnje je bil zaradi hudodelstva javnega nasilstva obsojen pred okrožno sodnijo v Mariboru na 15 mesecev težke ječe. Pred sodnijo je Brunčko odkrito priznal, da je imel trden namen občino zažgati.

Št. Jurij ob j. ž. Zadnji „Slov. Gosp.“ hujška proti ustanovitvi obrtne nadaljevalne šole, ker je stvar sprožil — pristaš narodne stranke. To so Vam prijatelji obrtnikov. V uvodnikih, ki sta jih podpisala — a ne pisala! — Roškar in Pišek, pa pravijo, da treba pomagati vsem: kmetu, rokodelcu, obrtniku, viničarju in delavcu!

Sv. Duh pri Lučanah (Ostri vrh.) Dne 16. t. m. se je tukaj otvorila c. kr. poštna nabiralnica, imenovala se bo „Sv. Duh pri Lučanah“ in bo imela vsakdanjo zvezo z Lučanami (okr. Arvež). Oskrboval jo bode g. Stelzl p. d. Ropič. Da se je c. kr. poštna nabiralnica ustanovila in dala g. Stelcnu, je zasluga g. dr. Ploja.

Umrl je v Rajhenburgu g. And. Ivanc, posestnik in večletni načelnik tam. posojilnice v 85. letu svoje starosti. Bil je umen gospodar ter daleč okrog znan kot vrl rodoljub. Posojilnica je zgubila s tem marljivega načelnika, kateremu je tudi v znak njegovih zaslug podarila krasen venec. Pogreb je bil veličasten. — N. v m. p.!

Kava. Neka tvrdka za „izvoz kave“ v Trstu razpošilja svojo malovredno kavo v vrečah po 5 kilogr. na vse kraje, oziroma jo vsiljuje prebivalstvu brez naročila. Čez nekaj časa pa dobivajo pogostoma take stranke, katere so kavo že plačale, opomine, plačilne naloge in celo tudi tožbe brez opomina v hiše in gorje strankam, katere ne morejo dokazati, da je račun že poravnán. Plačati morajo visoke stroške kot hvalo za to, da so kavo obdržale in tudi plačale. Kdor noče imeti škode in neprijetnosti, naj torej take pošiljave kave iz Trsta ne prejme in bolje je, da se obrnemo do naših znanih domačih trgovcev, o katerih smo prepričani, da nam pošteno in solidno postrežejo.

„Idi in razdeli svoje bogastvo med reveže!“ S pomočjo duhovniškega popravkarskega prušta nam je poslal nemški župnik Gasser iz Niedernsilla na Solnograškem sledeči slovenski „popravek“: Ni res, da je bila „na priganjanje cerkve v Niedersillu“ dne 20. marca pri okrajnem sodišču v Mittersillu javna prodaja Wimmove kmetije s kravo, gnojem, steljo in kmetijskim orodjem vred; res pa je, da se je ta prodaja vršila na priganjanje tvrdke Andreja Hofer, katere lastnik je Hans Reisch v Kufsteinu, po dr. Otonn Hämmerle, odvetniku v Kufsteinu, zaradi 400 kron s pripadki vred, in da se je predlogu imenovanega odvetnika pridružila z drugimi upniki tudi c. kr. finančna prokuratura v Solnogradu v imenu revne cerkve v Niedersillu, kateri je bil posestnik Wimmove kmetije, Rupert Seitingner, že tri leta obresti na dolgu. — Kn. nadšk. župnijski urad v Niedersillu, dne 15. aprila 1908. — Janez Ev. Gasser, župnik.

Zanimivo je vsekakor, da je pisala ta popravek ista roka, kakor n. pr. popravek našega ljubega prijatelja župnika Ogrizka v Dramljah. Čudno je pa tudi, da ta ljubi župnik Gasser niti ne ve, kako se njegova fara pravilno imenuje, ter jo v celem popravku imenuje dosledno „Niedersill“ namesto „Niedernsill“. Pa kaj pravzaprav župnik Gasser, ki našega lista še čital ni, popravlja? Dejstvo, da je tudi cerkev — on jo imenuje „revno“ — v Niedersillu pomagala skubsti kmeta Wimma, ostane vkljub temu resnično. Gospodje, če bi mi hoteli na enak način popravljati potem boste morali „Slov. Gosp.“ izdavat vsakokrat na 50 straneh.

Sitnost z dr. Benkovičem. V klerikalnih krogih je opaziti zaradi dr. Benkoviča veliko poparjenost. Ker je bil v zadevi namestnika Claryja nekoliko nepreviden in je ta zdaj prekinil z dr. Benkovičem vsako občevanje, so v kmečki zvezi tega mnjenja, da se v prihodnje ne bodo za dr. Benkoviča preveč ogrevali.

Nadučitelj za Zidani most. Slovenske javnosti se je polastila zadnje dni velika razburje-

nost. Zidani most je vsakomur po imenu znan. Kraj je slovenski. Tudi železniški uslužbenci so večinoma Slovenci. Krajni šolski svet je predlagal na izpraznjeno učiteljsko mesto 3 Slovence v terno. Laški nemškutarski okrajni šolski svet je pa po naročilu nemškega narodnega sveta črtal vse 3 Slovence in dal v terno tri zagrizene nemškutarje, med temi nekega Meška, katerega je izvrševalni činitelj nemškega narodnega sveta nadzornik Dreflak v Ptujju toplo priporočil. Bati se je nasilnega odpora in nedoglednih posledic, če deželni šolski svet ta drzni nemški naskok odobri. Mi smo na straži.

Stoprce. Pri nas bi morale biti dne 21. t. m. občinske volitve. Zbralo se je veliko število volilcev, ki bi pahnili „Štajercijanci“ iz obč. odbora. Ko smo hoteli voliti, zvemo, da ni obč. volitev, četudi to ni bilo nikjer razglašeno. Vsi volilci so protestirali in poslali pritožbo na c. kr. okr. glavarstvo zoper tako postopanje župana Štef. Jusa. Zadnjič je Jus sicer nekaj popravil v „Nar. Listu“, o njegovem popravku se bomo še prilično pogovorili.

Telegram od Sv. Barbare v Halozah: Govori se, da dobijo v kratkem vsi udje „katoliškega, slovenskega izobraževalnega društva“ zvonce okoli vratu, da se katera ovčica ne preoddalji v bližino liberalnega „Naprej“.

Velikanedelja. Ptujski „Štajerc“ je, kakor se „šika“, prvi pricapljal zagovarjat oskrbnika Fuchlerja, to pa raditega, ker se je ta povsod obnašal kot veliki Nemec. — Trditvi, da je Flucher — gospodarski strokovnjak, se vsakdo smeje. Podeljena srebrna medalja kmetijske družbe je slab dokaz njegove gospodarske zmožnosti. — General Stössl je bil tudi odlikovan od nemškega cesarja, a vojno sodišče ga je kasneje kot nesposobnega generala obsodilo na smrt. — Če bi bil Flucher strokovnjak, bi njegova trsnica drugače izgledala. Od trt, ki jih je dal na suho cepiti, mu največkrat še 10 odstotkov ne raste in to vsako leto. Vinogradniki, ki so iz njegovih trsnic kupili cepljeno trsje, so se navadno jokali in ga preklinjali, ker ga niti polovico rastlo ni, a so izvrgli denar in imeli delo zastonj. Kdor je iz njegovih trsnic cepljeno trsje enkrat kupil, ga ni nikdar več. Vse njegovo delo v trsnicah je bilo večjidel „šlendrijanstvo“ prve vrste. Kako so se vršila cepljenja na suho pod njegovim oskrbništvom, lahko dokaže tudi prejšnji potovalni učitelj g. A. In kaka je njegova drevesnica? Vsak viničar ima boljše. Koliko dobička mu vrže hmelj, o tem bo znal najbolj povedati „Nemški viteški red“ sam. In tak človek bi naj bil strokovnjak v umnem gospodarstvu? Sploh pa je pri njem politika prva stvar, kako bi potem sploh še utegnil se za gospodarstvo brigati? Njemu so „fajerber“, občinske volitve itd. bolj na skrbi kakor vse drugo. Dvema gospodoma pa je težko služiti. In neumni „Štajerc“ grozi, da nas bo de Flucher tožil. — Mi ga pozivamo, naj le toži. Ne bojimo se ga, pač pa pridemo potem še s stvarmi na dan, da se bo jokal.

Novice iz drugih slovenskih krajev.

V Ljubljani se vrše dne 22., 24. in 27. apr. dopolnilne volitve v občinski zastop.

Ljubljanski škof Jeglič je nedavno v Ljubljani povozil nekega dečka. Škofov voz je šel dečku čez noge, da je težko poškodovan. Škof pa se ni nič ustavil, marveč se peljal kar naprej.

Kranjska kmetijska družba je dobila za pospeševanje govedoreje in reje drobnice državne podpore za l. 1908. K 12.000.

Razkol povsod! Pod tem naslovom poroča „Naš list“, da so klerikalci napravili razkol med Slovenci tudi na glasbenem polju. Doslej je veljala Glasbena Matica kot popolnoma nestranski umetniški zavod in to tudi ostane. Vkljub temu so pa klerikalci napravili svoje pevsko društvo „Ljubljana“ kot svoj najvišji glasbeni zavod na Slovenskem. List poroča obenem, da so razkola krivi nekateri nestrpneži na obeh straneh. — Žalostno!

Umrl je ljubljanski veletržec, predsednik „mestne hranilnice ljubljanske“ in podpredsednik „trgovske in obrtne zbornice za Kranjsko“, g. Fr. Kollman, v Arku na južnem Tirolskem dne 16. t. m., v starosti 68 let.

Slovenska Matica v Ljubljani ima dne 25. maja občni zbor.

Kranjska hranilnica, ki je danes v nemških rokah, ki pa se je obogatila le s slovenskim denarjem, je odpovedala mestni občini ljubljanski najem učnih prostorov za obrtno šolo. Ker se je imelo s pomočjo vlade tekom dveh let itak sezidati novo poslopje za to šolo in ker v Ljubljani za zdaj ni nikjer dobiti primernih prostorov za 15 do 20 učnih sob, kaže ta čin kranjske hranilnice skrajno nestrpnost. A razni tudi-Slovenci še bodo vedno polnili žrela ljubijanskih Germanov s svojim denarjem.

V Leskovcu pri Krškem je umrl na Veliko noč tamošnji nadučitelj g. Janko Rupnik, zvest Slovenec ter izvrsten šolnik. N. v m. p.!

„Slovenski meščan“. Pod tem naslovom so začeli klerikalci izdajati v Ljubljani nov časopis za naše meščane, t. j. obrtnike, trgovce, uradnike itd. To se pravi, ker se jim pri zadnjih volitvah na Kranjskem ni posrečilo dobiti mest v roke, hočejo dobiti meščanstvo na svoje limance. Upamo, da bodo napredne stranke stale na straži. Čudno je pa eno: dozda so se klerikalci delali le za kmečko stranko in psovali ter hujskali kmete na meščanstvo, sedaj so pa tudi za to slednje našli svoje srce. Vsestranski so ti gospodje — kakor nemški cesar Viljem!

Dopisi.

Šmartno v Rožni dolini. (Kako se naročajo katoliški časopisi.) Pred nekoliko tedni je sedelo v „katoliški“ gostilni pri Pohorčki nekaj fantov, pri sosedni mizi pa naš „znanec“ med staro in mlado Pohorčko v skrivnostnem pogovoru, vidno blažen in sladko ginjen. Kmalu predložita dve dekleti, obe še mlečnozobi in mokri za nšesi, fantom prazno polo papirja v podpis, češ, le podpišite se, midve nabirava naročnike za katoliška časopisa „Naš Dom“ in „Slov. Gosp.“ Fantje nič slabega sluteč, zlasti zato ne, ker je vse to slišal „znanec“, so podpisali v svesti si, da prejmejo že prihodnji teden prvo številko „Našega doma“. A kaj se zgodi? „Našega doma“ ni bilo od nikoder, pač pa je priromala kmalu nato **ravno ista naročilna pola** od celjskega okrajnega šolskega sveta na rožnodolsko šolsko vodstvo, popisana z najgrjimi nesramnostmi in podlostmi o tukajšnjem učiteljstvu; na polji prosijo podpisani (imena na razpolago) v „imenu faranov“, naj okrajni šolski svet „potrebno“ ukrene. Okrajni šolski svet je že storil, kar se mu je zdelo potrebno za tako lumparijo, a sedaj ima c. kr. sodnija celo zadevo v preiskavi in upamo, da bodo na obtožnici podpisani „farani“ dobili „naš dom“ nekje drugje — tam, kjer je vsakdanja rihta ričet z mrzlo vodo in trdim ležiščem, Kedo je povzročitelj teh podlostij, čitatelj lahko ugane, koji le nekoliko pozna naše razmere; kaplana Kovačiču pa častitamo na njegovi „požrtvovalnosti“, da je „farane“ kar čez noč naučil lepe slovenščine z raznimi slovniškimi oblikami, kar je bilo mogoče le s pomočjo neke nadnaravne moči, katere ga v gotovih trenutkih obsenči. Slavni ordinarijat in konsistorij sta pa menda popolnoma udarjena s slepoto, ker trpita tega človeka faranom v največjo pokoro in škodo človeka, ki nima nobenega ugleda, nobenega spoštovanja, ampak povsod zaničevanje, kar nam potrdi ogromna večina faranov. Kovačičevega kaplanovanja reši nas, o Gospod!

Iz Šentjurja ob j. ž. Na velikonočni ponedeljek so prišli neki gospodje iz Ljubljane k nam mlekarno ustanavljat. Podali smo se tudi mi poslušat osrečevalce in odrešenike nove konkurenčne mlekarne.

Zbralo se nas je v katoliškem domu približno 100 oseb, od teh polovica neposestnikov, cerkvenih pevcev, hlapcev in dekel, od ostalih pa je polovica že pri mlekarni kmetijske podružnice. Torej samo eno četrtno posestnikov, kateri bi res mleko v novo mlekarno oddajali, seveda za teh 20 posestnikov se mora ustanoviti nova mlekarska zadruga v tretji izdaji.

Kot prvi govornik nastopi gosp. Legvart iz Ljubljane in še precej stvarno govori o snažnosti pri mlekarji. Mi res g. Legvarta pomilujemo, da se pusti v naše nečedne namene zlorabiti; klaverni živijo iz par grl je bilo čuti. Koj nato pa zagrmí močni pasji glas in začne navdušeno lajati. Nek hudomušni mož reče, da se še psu vse to preneumno zdi, ker menda ve, da ni druga kot Žgankova politična strast proti že obstoječi mlekarji. Smeha ne konca ne kraja. G. kaplan se ojači in hoče psa iztirati, a pes se je še pogumnejše odzval in ga skoraj ugriznil.

Za to komedijo nastopi znani organizator Pušenjak, kateri se je pa grdo blamiral; mi mu svetujemo, naj se prej natančno informira o šentjurskem konsumnem društvu, ako hoče, da bo za svoj trud boljši uspeh žel kot ga je tokrat. — Tukaj mu ni nihče pritrjeval, samo z glavami so odkimavali še celo najboljši pristaši. Povdarjal je, da bi se voli pitali in bi se potom kmetijskega konsumnega društva direktno na dunajski trg pošiljali. Potem pa bi konsumno društvo cele vagone umetnega gnoja naročilo. Kdor pa pozna žalostno stanje našega konsumnega društva, si bode sodbo že sam napravil.

Sploh kar smo od Pušenjaka slišali, pri nas naša kmetijska podružnica že precej časa izvršuje, in cele vagone gnojil naročuje. Na razpolago so tudi trsne in drevesne škropilnice, braue, goltne cevi itd. Vobče rečeno: kar je Pušenjak govoril, smo že vse slišali od našega strokovnjaka potovalnega učitelja g. Goričana, kateri nam je vse boljše in natančnejše razložil.

Navsezadnje je z nekim strahom naznanil, kam se bode mleko pošiljalo in po kakšni ceni se bode plačevalo. In čudna so pota klerikalcev! V Maribor ga bodo pošiljali in k večjemu po 6 krajcarjev plačevali.

Nato nastane grozen nered in šum po dvorani; vse se je začelo odpravljati in vsak, kateri je prej mislil, da ga bode po 10 kr. prodal, je sedaj rekel, da ostane pri podružnični mlekarji. Gospodje so mislili, da bodo kar vsi kmetje pristopili, kolikor jih je bilo navzočih, a grozno so se varali. Žgank in Žličar sta lovila ude in jih oba skupaj nista imela več kot deset. Dvorana je bila prazna, gospodje mlekarji so pa žalostno gledali za odhajajočimi.

Eden, ki rad mleko na žgankih je.

Gornjigrad. (Laž ima kratke noge.)

Po svoji stari navadi zavija zadnji „Slov. Gosp.“ tudi o slabem gospodarstvu „liberalnega“ občinskega odbora trga Gornjigrad. S tem hoče nekako zakriti bankerot ljubljanskega škofa. Nimam sicer namena raziskovati kakovost navedenega gospodarstva, toda resnici na ljubo naj bo povedano, da je občinski odbor po večini klerikalen, ne pa „liberalen“. V sedanjem občinskem odboru sedi namreč izmed 12 odbornikov 7 beri sedem priznanih klerikalcev in 5 (pet) naprednjakov. Ta odbor je v svoji seji z dne 17. nov. 1907. soglasno sklenil pobiranje občinskih doklad s 192%, „da o drugih niti ne govorimo“.

Brumni dopisnice — izračunaj razliko 7 do 5 in imej toliko poštenja v sebi, ter prekliči svojo grdo laž in priznaj, da so v prvi vrsti krivi klerikalni odborniki, da ima občina sedaj 192% doklad.

Da boš pa ta preklic lažje utemeljil, ti še povem zaupno, da je zgradbo nove šole sklenil občinski odbor v svoji seji z dne 25. sušca 1902, pri katrei je bilo navzočih 6 klerikalcev in 4 naprednjaki.

Don Juan! ne bodi torej v prihodnje tako hudoben in lažnjiv, če nočeš sam sebi dajati kľofut.

Pirh.

V konjiškem okraju so se po zaslugi vrla delavnega predsednika nčit. društva, gospoda nadučit. Brumna, uvedli roditeljski sestanki. Doslej so bili v Čadramljah štirje taki sestanki, ki so vsi nepričakovano dobro uspeli. Zadnjega, ki se je vršil dne 25. sušca t. l. je posetilo blizu 200 poslušalcev, očetov in mater. G. nadučit. Čeh iz Št. Jerneja je izborno govoril o dobri in slabi vzgoji, kažoč na resničnih primerih, kolike dobrote za starše, otroke, občino in državo so dobro vzgojeni otroci, a kako huda šiba in dostikrat strašna nesreča so slabo vzgojeni otroci. Za njim je govoril g. potov. učitelj Goričan o vzrokih, zakaj propada kmetiški stan, kažoč na neodpušljivo zapravljivost mnogih kmetov, ki puste gnojnico po cesti teči, gnoj od solnca in vetra izsuševati, od kapnice in dežja izpirati itd. Dobro urejeno gnojišče kaže razumnega gospodarja, ki ne ve samo, kako se shrani žito, meso, slanina, ampak ki tudi ve, kako se vse to pridela. Povedal je, da se tisti oče daleč moti, ki da brihtnega sinka študirat, a za domačijo pa že velja sinko, ki je prejel od Boga najmanj talentov. Kmet mora znati dandanes dobro čitati, dobro pisati in dobro računati. Zato pa mora otroke pridno pošiljati v šolo. A potrebne so tudi kmetijske šole, kakor jih imajo po naprednih deželah. Končno je še govoril o gojenju sadnega drevja, priporočujoč, naj kmetje sadijo manj vrst, a te naj bodo najboljše. Čadramljani so prosili še za več takih roditeljskih se-

stankov. Posnemajte v sosednih krajih vrle Čadramljane!

Laški trg. Dasitudi drži 40 „marternikov“ strogo svojo besedo glede vihravosti vremena, se nas je vendar zbralo precejšnje število v prijaznih prostorih zidanmoške šole dne 5. t. m. Točno ob pol devetih pričelo se je z rešitvijo vsporeda. Ker je obolel toli priljubljeni društveni načelnik, podnačelnik pa je bil obenem poročevalc z dvema nalogama, vodil je zborovanje prvi odbornik g. Sorčan. Pozdravil je došle tovariše iz sosednih društev Celja in Brežic-Sevnice, poročal o došlih dopisih in dal prečitan zapisnik zadnje seje na glasovanje.

Ker je bil prvi poročevalec tov. Leban odzvan v Gradec, preložilo se je njegovo poročilo na jesen, zato pa je podaval tovariš Jurko o A. Peskovi knjižici „Na delo mej ljudstvo“ z njemu lastno temeljitostjo, navajajoč glavne misli doslovnó, pozornim društenikom.

Izvolil se je odsek mimo obstoječega odbora v intenzivnejše delovanje v osehah: Kern, Četina, Zorn, Volc, Umberger, Cimperšek Štefka, Plavšak in Sorčan. Svoje prvo posvetovanje bo imel ta odsek z odborovimi članovi vred na Velikonočni ponedeljek v Celju pred zborovanjem „Zveze“ v Narodnem domu. Pričakuje se, da prinese do tedaj vsak član svoje nasvete. Imena v odseku za narodno delo se nahajajočih tovarišev in tovarišic so nam porok za uspešno delovanje v označeni smeri.

Temu je sledilo predavanje o zanimivem vprašanju: „Zakaj se prezira in zapostavlja slovensko učiteljstvo?“ katerega glavni del vsebujejo sledeče točke:

1. Slov. učiteljstvo se prezira zato, ker se še vedno smatra kot reven plagijat srednjeveške „šomaštrije“;

2. ker je vzgojeno v sponah servilizma in duševnega jerobstva, da se ne more povspeti do samoosvojitve;

2. ker mu vsled enostranske, napačne vzgoje manjka umevanje za vzvišenost narodnih svetinj in bistveno pojmovanje človeškega prava;

4. ker je vsled umetno prirojene brezbriznosti nedovzetno za vsak odločni pojav lastne inicijative;

5. ker je po hlapcih strankarstva in štreberstva vzgojeno za hlapčevanje strankarstvu;

6. ker se vsled komodnosti noče vglablјati v proučevanje modernih družabnih struj, teženj;

7. ker zaostaja v moderni spolnitvi lastne samoobrazbe;

8. ker trpi v svoji sredi štreberstvo, s pomočjo katerega se vzdržava nenravna strahovlada;

9. ker pogreša v svojih predpostavljanih potrebne duševne podpore in zaščitnosti;

10. ker prevladuje naziranje patentiranih starih potentatov izza časa konkordata javno mnenje o šoli in učiteljstvu in javni naobrazbi.

Poročevalec ie žel vsestransko glasno pri-trjevanje in burni aplavz.

Nato smo se podali v gostilniško dvorano domačina g. Juvančiča na skromno a okusno in ceno kosilo, a ob 1. uri pop. zbrali se zopet v šoli k pevski vaji za jubilejni koncert, katera je trajala do 3. ure.

Po nje zvršetku smo se naslajali v tovariškem pogovoru in popevanju, dokler nas ni hitro bežeči čas odvel k domačim penatom.

Iz brežiškega okraja. (Župan v krilu.) Imel sem v občinskem uradu v B. opraviti zaradi nekega dopisa. Župan reče „takoј“ in odide v stransko sobo žene vprašat. Ona pravi: „Tega ne smeš storiti, ta je tudi Roša volil.“ — Može občine B.! bodite previdni in modri; bližajo se občinske volitve; volite može iz svoje srede, ki so neustrašeni; ti bodo izvolili potem za župana moža, ki ni svoji ženi pod komando, in ne bodo Vam več mati županja delala zakonov in imela prvo besedo.

Narodni fant.

Brežice. Posojilnica v Brežicah je zgradila na svojem posestvu „Grič“ onkraj savskega mostu ob obalah mirne Krke in srebrnopene Save nov moderen hotel.

„Grič“ obseza najlepši del dolnje Kranjske in nudi krasen razgled po celem Posavju od veličastnega Kuma in njegovih visokih severno-vzhodnih sosedov, od belih gradov in cerkvic Kranjske in Štajerske tja doli do sinjih višav bratske Hrvatske in do Kraljevega Zagreba.

Zlasti oni, ki iščejo po trudapolnem napornem delu odpočitka, najdejo na tem dosedaj še premalo poznatem divnem koščku slovenske

zemlje duševni in telesni mir po zelenih mehkih tratah, na sprehodih v senčnatem duhtečem smrekovju, ob holmcih s preširnim razgledom, v zdravem čistem zraku brez praha, brez mestnega šuma. Tu se lahko odpočijejo ob tihih valih tajinstvene Krke in ob šamačih hitečih valovih bistre Save . . . Večerno zahajajoče solnce z vsemi svojimi krasotami razliva razkošno ves svoj svit po teh vodah in planjavah; nebroj naravnih barv podaje celi pokrajini posebni nepopisni čar . . .

Iz skalnato orobljenih vrelcev žubori hladna kristalno čista voda, ki slovi po celi okolici kot najbolja. Izleti na jeseniški grad (9 km), na Št. Vid 400 m, 3 km), na Stojdrago (900 m, 10 km), v Samobor (12 km), v Krško (12 km), v Čateške toplice (2 km) in bližnje Brežice nudijo dovolj razvedrila.

Hotel „Grič“ ima mnogo najokusneje in najmoderneje urejenih svetlih in visokih sob, dobro gostilno, izvrstno kuhinjo in toči sveže pivo in najboljšega Bizeljanca. Obširni senčnati vrt in veranda razveseljujeta vsakogar.

Razun hotela je še posojilnica na istem posestvu adaptirala dva druga poslopja tik ob prijazni vasici Čatež, v kateri se nahaja farna cerkev in šola, ter ju priredila nalašč za stanovanja večjim in manjšim rodbinam. Popolnoma meblo-vane in separirane sobe s kuhinjami so na razpolago.

V neposredni bližini hotela je zgrajeno kopališče ob lahno tekoči bistri Krki, ki oživlja in krepi z svojo 18—20° R toplo vodo onemogle živce. Plavači in oni, ki ljubijo veslanje v čolničkih, najdejo tukaj prijetno zabavo. 15 minut oddaljena je pa daleko-znana akrototherma: „Čateške toplice“ z svojimi 40° R vročimi kopeljami v pomoč otrplim in bolečim udom.

„Grič“ leži tik ob Krki in Savi; loči ga samo nov impozanten železen most, 524 metrov dolg. od Brežic. Brežice imajo najugodnejšo železniško zvezo z Gradcem, Ljubljano in Zagrebom; omnibus in drugi vozovi skrbje za osebni promet med kolodvorom, brežiškim „Narodnim domom“ in Gričem.

Sv. Bolfenk pri Središču. Zdaj „te ali“ znamo, kateri I. Munda je bil izvoljen odbornikom kat.-kat. pol. društva za ormoški okraj, ker se je sam javil v „Slov. Gosp.“. — A tega še manj maramo, čeravno bi rad po sili bil naš. On je posestnik v Vodrancih ter stanuje (že blizu 15 let) v Vodrancih — je torej iz Vodranec, pa ne iz Jastrebec, kakor je pravil „Sl. G.“ On je tudi, kakor smo zvedeli od župana samega, pristojen v Vodrance. Če pa morebiti ni, potem pa mu naj le da „kmečka zveza“ domovinsko pravico. Med tiste lažnjivce najbolj spada. Mi pa ga nočemo.

Jastrebčani.

Svetinje. Kaj čudno se vede naš gospod župnik po zadnjem shodu narodne stranke v Ivanj-kovcih. Njegova adjutantinja mu je priskrbela natančno sestavljen imenik vseh udeležencev tega tako lepo uspelega shoda. Če privede kak posel katerega teh „grešnikov“ v farovž, mora najprej politično pridigo poslušati; potem pa se ga skuša na različne načine šikanirati; to gospodu pač včasih tudi spodleti. Kaj rad se gospod bavi v spovednici s politiko, skuša napraviti razdor med zakonskimi itd. S prižnice oznanjuje, kaki sovražniki vere da so v fari, „naj so tudi Slovenci, če so“.

Že dolgo čakamo potrpežljivo, da se vroča kri našega gospoda župnika malo ohladi, da začne postopati tako, kakor je pri olikanih ljudeh, naj so tudi politični nasprotniki, v navadi, pa zaman. Če bo pa enkrat naše potrpežljivosti konec, bomo pa pograbili enako orožje, držeč se pregovora „klin s klinom“!

Od Sv. Marka niže Ptuja. Dne 12. t. m. je priredila „Kmečka zveza“ pri g. M. Korenjaku v Bukovcih shod, katerega se je udeležilo okoli 100 ljudi. — Shodu je predsedoval g. Brenčič, podpredsednikom je bil izvoljen g. Vrščič, zapisnikarjem domači g. kaplan. Govorili so gg. Pišek, Potnik in Brenčič mirno in brez vsakega napada na katerokoli osebo, oziroma stranko ali stran. Pišek je govoril o sestavi odsekov v drž. zboru ter o delu, ki je izročeno posameznim odsekom. Nadalje je razložil pomen poslancem od ljudstva uposlanih peticij in resolucij, omenil na kratko pogodbo s Srbijo in kako se ista še da ovreči, govoril o cenitvi posestev ter dajal pojasnila na razna gospodarska vprašanja. Govor g. Potnika pa se je osredotočil z večine na raz-lago programa „Kmečke zveze“. Razumelo pa se ga je prav težko vsled njegovega pohorskega na-

rečja in nejasnega izgovarjanja besed. — Kar se tiče g. Brenčiča, moramo reči, da je govoril dosti, a malo povedal. Nedoslednost misli, dasi tudi dobrih, nelogična notranja zveza, hipno skakanje z jednega polja na drugo nikakor niso dobre lastnosti krepkega in jedrnatega govora. Govoril je domači g. župnik o bikih in mrjascih žlahtnega plemena. O volilni reformi za deželni zbor, nadalje o rešitvi jezikovnega vprašanja ter o sodnijskem vprašanju se ni govorilo nič, čeravno se je na shodu narodne stranke dne 22. marca t. l. od dotičnih, ki so tozadevnim rezolucijam nasprotovali, povdarjalo, da bodo slične stavili in sprejeli na svojem shodu.

Kljub silni agitaciji se je zbralo primeroma malo ljudi, čeravno je sklicala shod „Kmečka zveza“, ki ima po mnenju nekaterih gospodov vso faro pod svojim praporjem!

Zadnja poročila.

Zopet nesreča na Savinji. Danes zjutraj ob pol 8. uri je zopet zadel nek splav ob kapucinski most v Celju ter se močno poškodoval.

Umrl je včeraj biv. angleški ministrski predsednik Campbell-Bannerman. Pred kratkim je odstopil kot predsednik zaradi bolezni.

Učiteljski jubilej. G. Valentin Brence, nadučitelj slovenske šole v Velenju, je slavil 20. t. m. 40letnico učiteljskega službovanja. 36 let že deluje na velenjski šoli.

Kdo bo cesarski namestnik v Galiciji? V javnosti se ugiblje na vse strani, koga bo neki vlada imenovala za naslednika umorjenemu grofu Potockemu. Vedno bolj se slišijo glasovi, da namerava imenovati dr. Bobrzinskega, podpredsednika poljskega kluba v državnem zboru, skozinsko nazadnjaškega moža, in poleg tega neizprosne nasprotnika Malorusov. Njegovo imenovanje za cesarskega namestnika bi pomenilo začetek državljanske vojske v Galiciji, ker bodo Malorusi — to je gotovo — četudi z najhujšimi sredstvi nastopili proti temu možu. Nadjati se je, da vlada ne stori tako velike pogreške.

Razne novosti.

Duhovnik ubijalec zaradi ljubezni. V italijansko mesto Lacedonijo se je vrnil nedavno iz Amerike 25letni duhovnik Vincent Diapelia. Nastanil se je pri svojem bratu, ki se je oženil z 19letno izredno lepo Karolino Použji. Duhovnik se je smrtno zaljubil v svojo svakinjo ter ji razkril in vsiljeval svojo ljubezen, toda mlada žena

je ostala krepotna. Prevzela ga je tolika strast, da jo je hotel prisiliti z revolverjem v roki, a ker se tudi taki grožnji ni vdala, je sprožil ter jo zadel v srce. Ubijalec je hotel nato pobegniti, toda na kolodvoru so ga prijeli.

Glavni dobitek. Amerikanci so čudni ljudje, pa tudi Amerikanke. Ena teh, Mis Edvina Miriam, se je ponudila za glavni dobitek ženitniške loterije. Vsaka srečka je veljala 40 K. Tisti, ki je zadel glavni dobitek, jo je dobil za ženo.

Še 32 vpokojenih ministrov ima Avstrija, odkar je umrl stari Plener. To število se v kratkem morda zopet zviša. Aktiven minister ima, če je ministrski predsednik, na leto 24.000 K plače in 24.000 K aktivne doklade; navaden minister pa ima 20.000 K plače. V pokoju pa ima minister brez ozira na to, če je bil tudi le 24 ur v službi, 8.000 kron, kar pa cesar lahko zviša na 20.000 kron. Izmed naših 32 ministrskih penzionistov jih je več takih, ki imajo zvišano pokojnino. —

Gospodarski paberki.

Razdelitev štajerskih vinogradov v okrožja in okolice.

Gotovo še ne bode znano vsem častitim bralcem „N. L.“ da imamo v deželni hiši v Gradcu Slovenci izvrstnega strokovnjaka v vinarstvu in sadjarstvu v osebi deželnega, vinarskega pristava g. Antona Puklavca. Ta je priobčil v časopisu „Landwirtschaftliche Mitteilungen 1908, šte. 2.“ velevažen članek: Ein Beitrag zu Regenerierung des steirischen Weinbaues (Donesek k regeneraciji štajerskih vinogradov), članek, katerega je prinesel sedaj v 6. in 7. št. „Gospodarski Glasnik“ v slovenskem prevodu.

Strokovnjak Puklavec ima jasen pogled na prihodnost, pa svetuje našim vinščakom, da naj pri obnavljanju svojih vinogradov sadijo le malo trtnih vrst, ki pa morajo biti res dobre in za posamezne lege in okoliše primerne. V priznani najboljših legah naj se pridelujejo sama plemenita namizna vina, v vseh manje dobrih legah pa le navadna konsumna vina. Treba je pridobiti in ohraniti vinom posameznih leg in okolišev značaj in dobro ime; kajti le taka v dobrem glasu se nahajajoča vina se bodo vsako leto najljubše spravila v drag denar. O najprimernejši razdelitvi štajerskih vinogradov v posamezna vinarska okrožja in okoliše naj govori sledeči načrt:

- I. vinarsko okrožje obsega:
 1. ljutomerski vinarski okoliš;
 2. haloški
 3. pohorski
 4. mariborski
- II. vinarsko okrožje obsega:
 1. južni vinarski okoliš;
 2. slovenjegoriški vinarski okoliš;
 3. zahodni
 4. vzhodni

I. K. ljutomerskemu vinarskemu okolišu spadajo vse vzhodne spodnještajerske gorice med Dravo in Muro in med črto, ki si jo potegnemo v mislih od Apač čez Plipički vrh v Ščavniško dolino, do Sv. Jurja ob Ščavnici, odtod naprej čez Sv. Duh na Stari gori, po cesti čez Trbegovce, Zakušak, Juršince, Dornovo in Možgance. V najvišjih in najboljših legah tega okoliša je saditi rumeni poščip (moslovec) kot glavno vrsto trt, laško graševino (rizling) pa kot podvrsto, v vseh slabjih legah pa samo zelenčič (zeleni silvanec). Le v posebno očitivnih razmerah je dopustna saditev renske graševine in belega burgundca.

2. Haloški vinski okoliš se omejuje s črto od Zavrč čez Borl, Sv. Vid, Sv. Lovrenc na Dr. polju, Črešnice, Poličane, Gabernik, Kostrivnico, Slatino, Rogatec, ob deželni meji do Dobrove in Zavrč. Tudi v ta okoliš spadajo rumeni poščip, laška graševina in zelenčič (za slabeje lege).

3. Pohorski vinarski okoliš omeji črta od Ruš čez Maribor, Pragarsko, Poličane, Zbelovo, Konjice, Zreče, čez Pohorsko planino do Ruš. Saditi je kakor v okolišu 1. in 2. rumeni poščip in laško graševino v najboljših legah, v Pekrah tudi rensko graševino, v framskih in slovenjebistriških gorinah beli burgundec in zelenčič, v Vinarih pa modro frankinjo in kavko ter modro tično (blaue Zimmttraube).

4. Mariborski vinarski okoliš omejuje Drava od Selnice do Vurberka, odtod črta čez Sv. Martin, hrastovsko graščino (Gutenhaag), Sv. Jurij ob Pesnici, Žavčarjev in Janžev vrh do Selnice ob Dravi. Sem spada kot glavna vrsta trt rumeni muškati. Tega je saditi povsod, kjerkoli le hoče storiti. Za dobre lege sta primerna tudi rumeni poščip in laška graševina, za slabeje pa zelenčič in beli burgundec.

II.

1. Južni vinarski okoliš obsega vse štajerske gorice južno od črte Rogatec, Poličane, Konjice, Vitanje. Glavna vrsta trt za te kraje je laška graševina, kot podvrsta pa bela in rdeča plemenka (Gutedel) in zelenčič (za slabeje lege).

2. Slovenjegoriški vinarski okoliš vsebuje ves vinorodni svet med Ptujem, Sv. Martinom pri Vurbergu, Hrastovsko graščino, Sv. Jurjem ob Pe-

Narodna dolžnost vsakega Slovenca je zahajati k sledečim trgovcem, obrtnikom, gostilničarjem in denarnim zavodom!

Brežice:

Trgovina z mešanim blagom:
Boecio Josip, Uršič in Lipej.

Celje:

Trgovine z manufakturnim blagom:
R. Stermečki, Karol Vanič.

Trgovina s papirjem: Zvezna trgovina.

Trgovine s specerijskim blagom:
Kolenc Anton, Pečnik Franc.

Trgovina z mešanim blagom:
Franjo Karlovšek.

Trgovina s steklom: Strupi Franc.

Trgovina z urami in zlatnino:
Salmič Rafael.

Trgovina z žganjem: Diehl Robert.

Pivovarna marčne, salvador in termalne pive, Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško.

Brivnice: Anderwald Rud., Kapus Ivan.

Čevljarški mojster: Kolšek Martin.

Fotograf: Pick Viljem.

Gostilne: „Skalna klet“, „Stadt Graz“, „Narodni dom“, Josip Sevcnikar, Lava pri Celju.

Ključavničar: Rebek Ivan.

Knjigoveznica: Zvezna knjigoveznica.

Krojaški mojstri: Zabukošek Josip, Hočevar Josip.

Mesarija: Stelcer Josip.

Modistinja: Pick Matilda.

Pekarija: Vošnjak Franc.

Slikar: Bevc Viktor.

Stavbeni podjetnik: Kukovec Vinko.

Tiskarna: Zvezna tiskarna.

Denarni zavodi: Južnoštajerska hranilnica in celjska Posojilnica v Narodnem domu, Zadruga Zveza v Celju, Lastni dom v Gaberju pri Celju.

I. češka zavarovalna družba:

Alojzij Terček, zastopnik.

Zavarovalna banka: „Slavija“, Ivan Likar, zastopnik.

Gor. Radgona:

Denarni zavodi: Posojilnica v Gornji Radgoni.

Ivanjkovci:

Trgovina z mešanim blagom:
Petovar Lovro.

Prijave sprejme „Slovensko trg. društvo v Celju“.

Kozje:

Umetni mlin in žaga: Maček Anton.

Mislinje:

Trgovina z mešanim blagom:
Šalekar Martin,

Gostilna in lesna trgovina:
Iršič Konrad.

Mozirje:

Izdelovatelj soda vode: Miklavc Anton.

Trgovina z mešanim blagom:
Pevac Rudolf.

Hotel Ilirija in urarstvo:
Zdravko Vasle.

Ruše:

Sedlar in tapetnik:
Svobodin Povoden.

Slovenjgradec:

Trgovina z mešanim blagom:
Druškovič in Valenčak.

Sv. Frančišek (Ksaveri):

Trgovina z mešanim blagom:
Sem Jakob.

Šmarje pri Jelšah:

Trgovina z mešanim blagom:
Štupica Anton, Löschnigg Janez.

Denarni zavod:

Hranilnica in posojilnica v Šmarji.

Gostilna: Habjan Ivan.

Sv. Jurij ob juž. žel.

Koncesijonirani izdelovatelj mlinov:
Josip Čretnik.

Trbovlje:

Izdelovatelj harmonik in mizar:
Mervar Anton.

Krojač: Pinterič Niko.

Vransko:

Trgovina z mešanim blagom:

Zdole:

Trgovina z mešanim blagom:
Ivan Černoga.

Zibika, pošta Šmarje:

Trgovina z mešanim blagom in gostilna: Založnik Ivan.

snici, Spielfeldom, Apačami, Plipičkim vrhom, Sv. Jurjem ob Ščavnici, Sv. Duhom na Stari gori, Juršincami in Ptujem. Najprimernejša vrsta trt za ta okoliš je bela in rdeča plemenka, rulandec in zelenič.

3. Zahodni vinarski okoliš tvorijo vinodradi severo-zahodno od Spielfelda, med Muro, Golico in Kozjakom. Sem spadajo bela in rdeča plemenka, rulandec in zelenič, v okraju „šilharja“ pa črni tičnik (blauer Wildbacher) in modri burgundec.

4. Vzhodni vinarski okoliš vsebuje doslej še neimenovane vinorodne kraje na Štajerskem, ki jih omejuje črta iz Gradca čez Weiz, Pöllau, Hartberg, ob ogrski meji do Kleka (Klöh) in ob Muri nazaj do Gradca. Tu je saditi belo in rdečo plemenko, na pobočjih Kleka pa rdeči traminec, rensko graševino in zelenič.

Do teh vinarskih skupin je došel strokovnjak Puklavac vsled mnogoletnih opazovanj vinskih pridelkov dotičnih krajev. Vinograde krajev, kjer raste vino približno enakega značaja, je naravno združil v en vinarski okoliš, katerih vsak obsega boljše, dobre in slabейše lege. Tem je določil glavne vrste, podvrste in izjemne vrste trt. S tem trudopolnim delom g. Puklavca bounstreženo mnogim marljivim vinščakom, ki si doslej še niso bili popolnoma na jasnem glede izbire trtnih vrst. V svesti si, da so štajerskim Slovencem, katerim njih mačeha — vlada nikoli ni privoščila ne kmetijskih, niti drugih strokovnih šol, že milijoni in milijoni odplavali po Muri in Dravi: moramo biti g. Puklavcu res hvaležni za izvrsten načrt, po katerem si bomo kos umno prenoviti naše že za rimske čase sloveče štajerske gorice. — Če bodo kupci vnaprej vedeli, kje raste ta in ta dobra in poštena vinska kapljica, smemo upati z gotovostjo, da bo prihajalo k nam odslej vedno več odjemalcev in svetlih kronic, ki bodo liki balzam prav blagodejno vplivale na srčne rane naših zaskrbljenih in izmučenih vinščakov.

Odličnega strokovnjaka g. Puklavca pa prosimo, da nam blagovoli podati iz svojih mnogoletnih bogatih izkušenj še več tako praktičnih migljajev.

Cena jaje na dunajskem trgu dne 21. aprila 1908.

jajca v zabojih	à 37	k.	po K 2'—
I-ma jajca v sodčkih	à 38	"	" K 2'—
II-da	à 38½	"	" K 2'—
Nižje in gor.-avstrijska	à 40	"	" K 2'—
I-ma štajerska jajca	à 37	"	" K 2'—
II-da	à 37½	"	" K 2'—
I-ma moravska	à 38	"	" K 2'—
II-da	à 38½	"	" K 2'—
Šleska jajca	à 39	"	" K 2'—
Hrvaška	à 38	"	" K 2'—
Slavonska jajca	à 38½	"	" K 2'—

Za zaboj à 1440 kom.:

I-ma bačka jajca	à K 77
I-ma banatska jajca	à K 76
zgornjeogrška	à K 74
I-ma sedmograška sortirana	à K 75
I-ma nesortirana	à K 74
bosanska jajca	à K 74
I-ma bolgarska jajca	à K 78
II-da	à K —
I-ma srbska	à K —
I-ma gališka jajca sortirana	à K 75
I-ma nesortirana	à K 73
I-ma ruska	à K —
II-da	à K —
I-ma srednja jajca	à K 67
I-ma mala	à K 63

Vinogradniki ptujskega okraja!

Opozarjamo, da bode vinarski inšt. uktor g. Zupanc kazal, kako je trse pleti in sicer: 19. maja ob 10. uri v Goričaku v gorici g. Miheliča; 20. maja ob 10. uri v Paradižu v gorici gosp. Čeha; 21. maja ob 10. uri v Leskovcu v gorici g. Kozla; 22. maja ob 10. uri v Vareji v gorici g. Kasimira; 23. maja ob 10. uri pri Sv. Urbanu v dež. gorici; 25. maja ob 1. uri na Rodnem vrhu v dež. gorici; 26. maja ob 9. uri v Jablovcu v gorici g. Wratzfelda, in ob 2. uri v Mezincih v gorici g. Wratzfelda; 29. maja ob 10. uri v Vurbergu v gorici

g. Hauptmana; 30. maja ob 11. uri v Preradu v gorici g. Arnuša; 2. junija ob 1. uri v Naraplih v deželni gorici in 3. junija ob 1. uri v Stopercih v gorici g. Štef. Vtiča. Nadalje naznanjamo, da se bodo v vinogradih štajerske hranilnice tudi letos vršila predavanja glede pomladanskega mraza. Postopalo se bode tako, kakor je bilo že lani v časopisih označeno; torej pomeni 1 strel ob pol 8. zvečer, da se je prihodnje jutro bati mraza, dva strela ob istem času pa, da bode gotovo mraz. 3 streli po noči so znamenje, da je treba iti kuriti (kaditi). V krajih, ki so od teh opazovalnih postaj tako oddaljeni, da ni mogoče slišati tamkajšno streljanje, naj bi prevzele merodajne osebe to opazovanje in alarmiranje. Toplomere za opazovanje mraza prodaja Jože Jaborka, Dunaj, IV. Freihaus. Natančnejša pojasnila daje radovoljno vinarski inštruktor za ptujski okraj.

Književnost.

Matica Hrvatska. Ta teden so se začele razpošiljati knjige „Mat. Hrv.“ za l. 1907. (sedem knjig, med njimi „Kolo hrvatskih umjetnika“ z 10 barvnimi slikami in „Slovenske novele in povesti“ od Levstika do Kršnjaka). — Matica Hrv. je poleg teh redovitih knjig, ki jih dobe vsi člani, v svoji „Mali knjižnici“ izdala še „Uredbo vsemira“, po Scheinerju prevedel dr. Kučera, in pa „Prometna politika uobče i ugarska prometna politika u Hrvatskoj“ (vsaka teh dveh knjig stane za člane 50 h), končno še Ovidijeve Metamorfoze, prevedel T. Maretić (cena za člane 2 K 50 h) in pa drugi letnik smotre „Glas Matice Hrvatske“ (za člane 1 K 50 h). — Tistim članom, ki so za „Kolo hrvatskih umjetnika“ v smislu ene prejšnjih objav doplačali 2 K, se bo ta vsota vračunala za leto 1908., ako mesto tega ne žele obeh zvezkov „Male knjižnice“ in „Glasa Matice Hrvatske“ ali Ovidijevih „Metamorfoz“, oboje z doplačilom 50 h. — Članarina „Matice Hrvatske“ za Slovence je 4 K in se pošilja poverjenikom „Mat. Hrv.“ ali naravnost v Zagreb.

Društvene vesti.

Franc Jožefova šola v Ljutomeru priredi na Belo nedeljo, to je 26. t. m. ob 3. uri popoldne v dvorani gosp. I. Kukovca šolarsko predstavo s temle sporedom: 1. Venček triglasnih narodnih pesmi, A. Kosi. 2. Gledališke igre: a) Skrb in smrt. Igrokaz v dveh dejanjih. Priredil Pongrac. 2. Dom in tujina. Prizor iz življenja. Priredila Erna Razlag. c) V hudih zadregah. Veselohra v enem dejanju. Vstopnina: Sedeži 1 K, 80 v in po 60 v; stojišča in galerija 20 v. Pridite prijatelji naše mladine prav v obilnem številu!

Polzelska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda priredi igro: „Bisernica“ in „Damoklejev meč“ dne 10. majnika in ne 26. aprila, kakor se je poročalo zadnjikrat.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je poslala moška podružnico v Mariboru po g. dr. Vl. Sernecu, odvetniški koncipient, 351 K.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je poslal g. Fr. Majer v Mariboru nabranega narodnega davka 20 K. Lepa hvala!

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je darovala sl. posojilnica v Mariboru 200 kron pokroviteljnine. Slava.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal v dar 5 K g. Anton Godec, učitelj v Lembahu pri Mariboru. Srčna hvala!

Družba sv. Cirila in Metoda je izdala v proslavo 150letnice Vodnikov in 100letnice Bleiweisove prav lepe razglednice Slovincem za piruhe. Izdelala jih je domača tiskarna Blaznikova tiskarna. Trgovci in drugi odjemalci razglednic dobe pri nakupu zdaten popust. Dobe se v družbini pisarni „Narodni dom“, vsak dan popoldne v uradnih urah od 3—6. Zunanji odjemalci jih dobe poštne prosto. Znesek se lahko vpošlje po sprejetju blaga po poštni čekovni položnici. — Upamo, da se bo v kratkem oglasilo mnogo naročnikov.

Adolf Bursik

čevljar v Celju, Gledališka ulica št. 9

izdeluje vse različne vrste
obutal v modernih fazonah
in po solidnih cenah.

52-16

Josip Repič

mizarski mojster na POLZELI

priporoča cenj. občinstvu svoje izvrstne mizarske izdelke vsake vrste ter se priporoča za naročila. Išče tudi

mizarskih pomočnikov.

36 23-5

Gostilna

se odda v najem ali na račun, eventualno tudi proda v Rušah p. Mariboru. Naslov pri upravnistvu „Nar. Lista“.

SODAR

Spreten

se išče za **Vojnik pri Celju**. Hišo z vrtom dobi v najem ali pa se mu pod ugodnimi pogoji proda. V tej hiši se vrši **sodarska obrt** že blizu sto let ter je brez konkurence. Pripravna pa je hiša tudi za kako drugo obrt. 89 3—3

Naprodaj je tudi lepa blizo 5 metrov dolga

steklena stena

z avtomatično se zapirajočimi vratmi in mramornato plačilno mizo s šalterjem.

Več pove Posojilnica v Vojniku.

8 18-16

Ljutomerčana

zajamčeno pristno vino le iz ormoškega okraja raznih letnikov ima **veliko množino** po nizkih cenah **na prodaj**

Kletarsko društvo v Ormoži.

Važno!

Vsem cenjenim odjemalcem vljudno naznanjam, da se je začelo prezidavanje moje trgovine v terek po Velikonočnih praznikih in bode, dokler se bode ravno pri vratih vršilo eden ali dva dneva vhod v trgovino skozi večna vrata in prosim blagohotno naznanje vzeti. Ker se pa bode zaradi nujnosti zelo hitro delalo, bode cela stavba v dobrem tednu gotova in ker pride potem tudi veliko novega blaga, prosim slav. občinstvo, da z nakupi potrpi, dokler bode vse na novo urejeno, nakar se bode vsakemu nekaj posebnega nudilo. Za mnogobrojen obisk se priporočam z odličnim spoštovanjem

R. Stermecki v Celju
trgovec z manufakturnim in modnim blagom na debelo in drobno.

Razglas.

Pri podpisanemu okrajnemu odboru odda se preložba okr. ceste II. r. na zadretski okrajni cesti v km 1.4 potom ponudbe enemu podjetniku v napravo. V to svrhu se naravna minuendo licitacija na dan

12. maja 1908 ob 10. uri dopoldne

v okrajni pisarni v Gornjemgradu. Stavba se izkliča za ceno 5003 K; načrti in proračuni so pri okrajnemu odboru v uradnih urah na vpogled.

Okrajni odbor Gornjigrad, dne 18. aprila 1908.

Načelnik: **Šarb.**

Slovenci zahtevajte v vsaki gostilni le najboljšo

Slatino kisló vodo

ki se prodaja v korist družbe sv. Cirila in Metoda. — Zalagatelj:

JAKOB VREČKO, Slovenjgradec.

Kovačnico

z velikim kladivom, brusom, mehom, na dva ognja, vse na vodno moč, na jako dobrem prometnem brez konkurenčnem prostoru, da pod ugodnimi pogoji za več let v najem. — Nastop 1. junija 1908.

Zreče pri Konjicah.

Hinko Dobnik.

Edino pristen je le Thierryjev balzam z zeleno nuno

kot varstveno znamko. Najmanjša pošiljatva 12/2 ali 6/1 ali 1 patent potovalno družinsko steklenico K 5. Skladanje prosto.

Thierryjevo centifolij-mazilo. Najmanjša pošiljatva 2 dozi K 3'60. Sklad. prosto.

Povsod priznana kot najboljša domača sredstva zoper želodčne bolečine, zgago (gorečico), krče, kašelj, zasliženje, vnetja, poškodbe, rane itd. Naslovite naročilo ali denarno pošiljatev na **A. THIERRY**, lekarna k angelju varuhu v Pregradi pri Rogatcu. Zaloge skoro v vseh lekarnah.

107 33—2

Kdor želi kupiti uro, srebrnino ali zlatnino, naj se obrne na največjo in najcenejšo tvrdko

Rafael Salmič

v „Narodnem domu“ v Celju

Velikanska zaloga niklastih, jeklenih, srebrnih in zlatih žepnih ur, budilk, vsakovrstnih stenskih ur, srebrnih in zlatih prstanov, uhanov, zapestnic, verižic, priveskov itd. Velika izbor očal, naočnikov, zdravniških in drugih termometrov, barometrov, tehtnic za vino, mošt, žganje itd. Prosim, oglejte si mojo trgovino in zalogo.

Velika delavnica za vsakovrstna popravila.

Vsakomur je na ogled stotine zahvalnih in priznalnih pisem.

Naročite cenike, katere razpošiljam zastonj in poštne prosto.

Točna postrežba! Nizke cene!

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ulica št. 2

priporoča

kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

svinčniki peresa peresniki radirke kamenčki tablice gobice črnilo

Trgovske knjige v vseh velikostih črtane z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl. ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

za občinske urade krajne šolske svete, učiteljske, župnijske urade, okrajne zastope, učitniške zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Časna zaloga šol. zvezkov in risank.

Papirnaté vreče vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah

Štambilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in s cvetlicami od najpreprostejše do najfinejše.

Albumi za slike, dopisnice in poezije.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačne na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznано dobro blago. Solidna in točna postrežba.

2 kovaška in 1 kleparskega pomočnika

sprejme takoj

Ivan Puncar, v Hrastniku.

RAZGLAS.

Trgovci Savinske doline, in sicer: iz Braslovč, Letuša, Griž, Gomilske, Petrovč, Polzele, Prekop, Rečičkevasi ob Paki, Sv. Pavla pri Preboldu, Sv. Petra v Sav. dol., Sv. Jurja ob Taboru, Vranske in Žalca so se čutili primorane odpraviti novoletna in velikonočna darila, kar tem potom slavnemu občinstvu naznanjajo.

ZADRUGA „LASTNI DOM“ V CELJU

se je preselila s svojo pisarno v lastne prostore

Celje .. Rotovška ulica šte. 12, I. nadstropje .. Celje

Uradije vsako sredo in soboto predpoldne. Pojasnila se dobijo vsak dan pri tajniku v pisarni ali pa pri udih načelstva. Zadruga „Lastni dom“ je kreditni zavod in sprejema od vsakogar hranilne vloge, katere obrestuje stalno po

5%

od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plačuje zadruga sama, ne da bi ga vlagateljem odtegovala. Zadruga dovoljuje v prvi vrsti stavbeni kredit ter predujme na knjižne terjatve, račune itd. do gotove visokosti in po dogovoru. — Vlagateljem so na razpolaganje hranilni nabiralniki (pušice), ki so najpripravnije sredstvo za varčevanje. Izmed slovenskih zavodov ima le zadruga „Lastni dom“ vpeljane te hranilne nabiralnike.

73 16-7